

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СУИЦИДНИТЕ ДЕЙСТВИЯ В ОБЛАСТ СИЛИСТРА ЗА 2023г.

Самоубийството е една от водещите причини за смърт в света. За идентифициране на основните рискови групи от населението, предприели суицидни действия и мотивите, довели до тях, ежегодно се изготвя обобщена информация на суицидните действия в област Силистра въз основа на данните, подавани ежемесечно в РЗИ под формата на „Карта за регистрация на суицидно действие”, попълвана на мястото на инцидента от екипи на ЦСМП-Силистра и в лечебните заведения в област Силистра. Данните касаещи пол, възраст, местожителство, социално положение, семейно положение на лицата в суициден риск, мотивите и способ за извършване на суицидните действия са обобщени за 10- годишен период и представени в приложената таблица.

<i>Информация за регистрираните суицидни действия</i>										
<i>2014г.-2023г.</i>	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1 Общ бр.	67	54	37	44	59	49	49	53	48	41
мъже	30	23	12	13	23	18	24	17	24	16
жени	37	31	25	31	36	31	25	36	24	25
2 Възраст										
до 18 години	14	13	5	5	9	11	0	6	4	5
над 18 години	53	41	32	39	50	38	49	47	44	36
3 Местожителство										

град	36	18	17	20	21	26	23	16	21	14
село	31	36	20	24	38	23	26	37	27	27
4 Соц. Положение										
работещ	8	6	1	4	7	5	3	4	7	5
безработен	24	21	13	15	11	9	14	19	14	12
учащ	16	11	7	4	6	9	1	5	5	5
пенсионер	11	9	8	9	20	14	20	12	13	6
бездомен										
затворник										
инвалид	1				1	1	2		1	3
домакиня	7	7	8	7	6	7	6	11	6	8
друг				4	8	4	2	2	2	2
5 Сем. положение										
семеен	34	26	15	20	20	25	25	27	18	19
несемеен	22	16	12	16	27	18	18	19	18	17
разведен	2	3	4	1	3	4	4	2		2
дете на разведени родители	5	4			9					
семеен/а повторно	1		4							
вдовец/а	3	5	2	7		2	2	5	12	3
6 Мотиви										
тежко соматично заболяване	1	1	2	1	4	4	6	4	5	1
нежелана бременност				1		1	2			1
Психотични или психично разстройство	10	10	2	9	10	11	15	8	12	15
сексуален тормоз						1				
конфликт с родители	10	8	6	6	8	5	2	5	3	2
конфликт със съпруг/а	11	15	14	8	15	7	7	8	5	11

конфликт с деца	3	3	3	4	3		1	2		4
конфликт с ръководител		1					1			
конфликт с колеги						2			1	
конфликт със съученици	2	1					1			1
Конфликти с роднини				1	2	1	1	1	5	2
конфликт с учител										
неподелена любов	4	5	2	1	1	7		1		
раздяла с любим човек	1	1	1	1	2			3	4	1
загуба на близък човек	1	3		3	2			1	5	2
загуба на работа	1				1					
страх от наказание	1									
лош успех в училище										
тежки финансови проблеми	7	1	2	2	1			1	1	3
религиозни										
ДРУГИ	3	1	1	4	5	2	10	9	2	4
няма изявен мотив	3	1	8	6	10	11	5	11	5	4
няма данни	9	3	3							
7 Опит										
успешни	13	4	6	7	14	10	10	14	8	7
неуспешни	54	50	31	37	35	39	39	39	40	34
Изход от суицидния опит										
останал жив без увреди				32	43	33	27	30	33	30
останал жив с телесни увреди				5	2	6	12	9	7	4
смъртен				7	14	10	10	14	8	7
8 Способ на суицидния опит										
самоотравяне медикаментозно	35	32	19	22	34	25	19	24	24	19
самоотравяне с хим. средства	12	8	8	7	7	6	6	6	6	7

огнестрелно оръжие		1			1		1			1
хладно оръжие	4	5	1	5	4	4	7	4	6	4
обесване	8	7	6	8	10	9	11	13	6	9
хвърляне от височина	5		2	1	4	3	6	4	4	1
удавяне				1		2				
хвърляне под транспортно средство									1	1
изгаряне	1								1	
електрически ток				1						
други	2	1	1					2	1	4
9 Съжителство- живее:										
сам				8	10	5	9	12	8	8
с роднини				20	22	26	17	23	27	20
с приятели				1		3	1		1	
с партньорка				12	24	14	18	15	9	12
няма данни				3	3	1	4	3	2	1
10 Завършено образование										
без образование				2	5	4	2	5	1	6
начално				8	12	5	12	12	5	7
основно				15	23	19	19	21	19	11
средно				16	18	19	16	14	21	15
бакалавър				3				1	1	
магистър					1	2		1		2
11.Професия										
лекар										1
музикант										
шофьор					1	2	2			
икономист				1		1			2	

инженер						1		1	1	
ел.техник					1					
военен										
полицай										
стоматолог										
социален работник					1					
друго				43	56	45	47	52	45	40
12.Уведомена ли е прокуратурата/следствените органи?										
да				27	50	36	38	38	36	30
не				14	9	13	11	15	12	11
13.Къде е извършен опитът?										
в дома				39	54	41	43	45	42	35
навън на открито				1	4	7	5	4	4	5
в лечебно заведение				1				2		
на работното място				1				1		
в училище										
в затвор									1	
на обществено място				2		1	1	1	1	1
няма данни					1					
14.Има ли предсмъртно писмо или друг вид съобщение?										
да				2	2	1	1	1	2	2
не				42	57	48	48	52	46	39
15.Кой е съобщил за извършеното суицидно действие?										
суициандът				5	15	10	6	9	4	6
роднини/близки				34	39	34	37	37	40	32
служебно лице				5	5	5	6	7	4	3

16.Консултиран ли е от психиатър?										
да				13	16	15	15	13	18	11
не				31	43	34	34	40	30	30
17.Националност										
български гражданин				44	59	49	49	53	48	41
Гражданин на чужда държава										
18.Етническа принадлежност										
българин				18	25	27	20	17	22	15
турчин				13	20	14	20	17	12	13
ром				13	14	8	9	19	14	13
друго										
19. Хоспитализиран ли е?										
да				25	33	32	29	27	30	22
не				19	26	17	20	26	18	19

Общият брой лица, при които са регистрирани суицидни действия в област Силистра през 2023г е **41**. Това е със **7 случая** по-малко в сравнение с предходната 2022г. и **26 случая** по-малко в сравнение с 2014г., когато е регистриран най-голям брой суицидни действия за десетгодишен период.

Съотношението лица под 18год. към лица над 18год., предприели суицидни действия е **1:7**, съотношението мъже:жени: **39:61**. През целия десетгодишен период е налице тенденция за повишен суициден риск при лицата от женски пол. При лицата от мъжки пол са регистрирани по-малко на брой суицидни опити, но по-често със смъртен изход. През 2023г. всички лица, при които е настъпил фатален изход след суициден опит, са били мъже, единият от които на възраст под 18 годишна възраст.

По данни от таблицата, през изтеклата година, по-висок брой жители на селата са предприели суицидни действия - **66%**. За сравнение, през предходната година този процент е бил **55%**.

През целия разглеждан период, най-голям брой лица, предприели суицидни действия има от групата на безработните. През изтеклата година те съставляват **29%** от всички, следвани от групата на домакините - **20%**, групата на пенсионерите с **15%**, работещите - **12%**, учащите -**12%** , инвалидите –**7%** и други неуточнени - **5%**.

През 2023г. по-голям брой семейни лица са предприели суицидни действия – **46%**. Следват несемейните лица – **41%**, вдовец/вдовица/ - **7%**, разведен – **5%**.

Като водещи мотиви за предприемане на суицидни действия през 2023г. се открояват следните фактори - **психотичен фактор или психично разстройство - 37%**, **конфликти със съпруг/а - 27%**, следвани от конфликти с деца- **10%**, финансови проблеми – **7%**, конфликт с роднини **5%**, конфликт с родители **5%**, тежко соматично заболяване, конфликт със съученици, раздяла с любим човек, нежелана бременност - **по 2%**. Няма изявен мотив при **10%** от лицата. Няма регистриран случай на суицидни действия поради конфликт с ръководители, учители, несподелена любов, загуба на работа, религиозни мотиви, сексуален тормоз.

През целия десетгодишен период **най-честият способ за опит за самоубийство в област Силистра е самоотравянето с медикаменти**. През 2023г. **46%** от лицата, предприели суицидни действия са избрали като метод самоотравянето с медикаменти. На второ място като способ за самоубийство се откроява обесването – в **22% от случаите**, следва самоотравяне с химични средства - **17%**, самонараняване с хладно оръжие - **7%** и хвърляне от височина и огнестрелно оръжие - **по 2%**. Няма регистрирани опити за самоубийство от въздействие на електричен ток, удавяне. Най-голям брой смъртни случаи има при лицата, избрали като метод за самоубийство обесване - **5** случая. Смъртни случаи са регистрирани и при лица с опит хвърляне от височина – **1 случай** и самоотравяне с химически средства - **1** случай. Общият брой регистрирани смъртни случаи през 2023г. е **7.**, което е с **1** случай по-малко в сравнение с предходната година.

Всички лица, при които са регистрирани суицидните действия са български граждани, от тях: **37%** с българска принадлежност, **32%** с ромска етническа принадлежност и **32%** с турска етническа принадлежност.

Водеща група сред лицата, предприели суицидни действия през 2023г., е тази на лицата със средно образование – **37%**, следвана от тези с основно образование - **27%**, с начално образование - **17%**, без образование - **15%**, магистър - **5%**.

Най-честото място, на което са регистрирани суицидни действия е дома на суицидианта – в **85%** от случаите.

Съгласно данните, отразени в картите за суицидни действия, от всички регистрирани **501 /петстотин и един/** суицидни опита за 2014г-2023 г., **98 опита**, или **20%** от **всички**, са завършили със смъртен изход. През 2023г. суицидните опити, завършили със смъртен изход са **7**, или **17%** от всички регистрирани суицидни действия. Тъй като картите и съобщенията за суицидни действия се попълват от спешните екипи на ЦСМП на мястото на инцидента и в СО при приемане на пациента, и информация за крайния изход на заболяването няма, следва да се предположи, че тази цифра не е окончателна и действителният брой на починалите е по-голям.

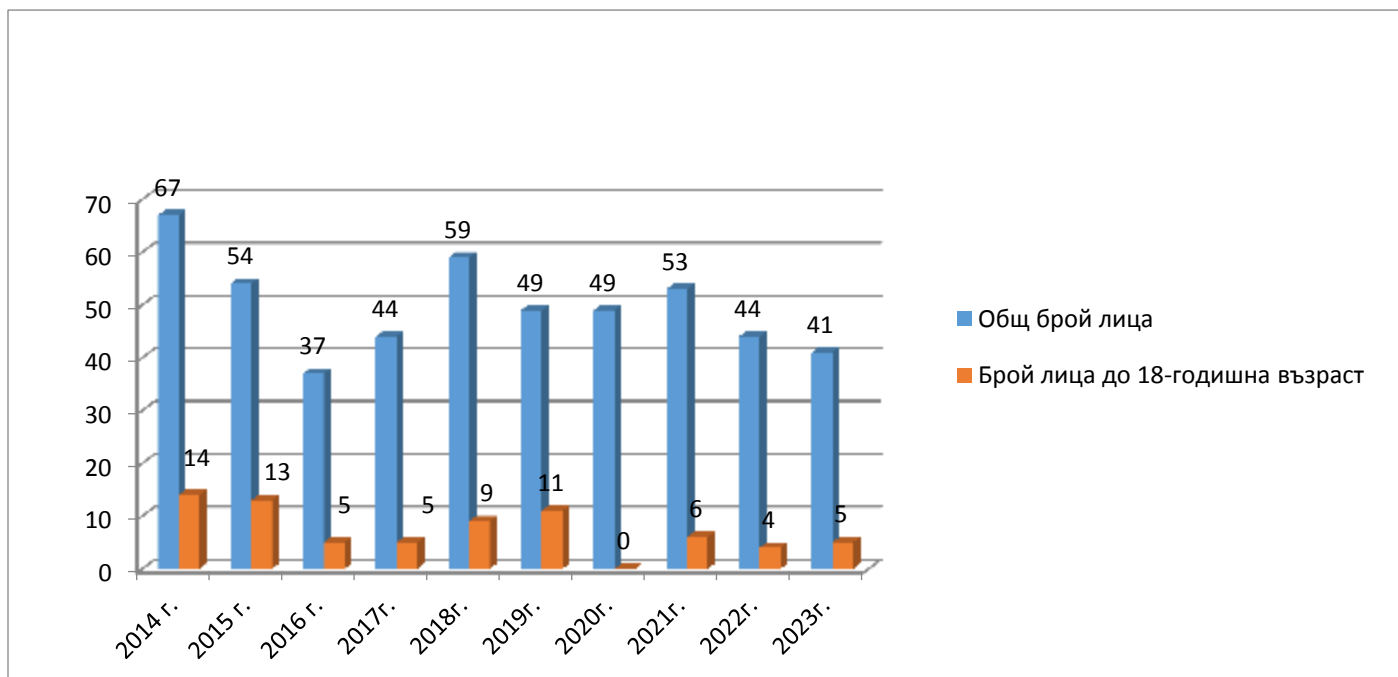
Изводи от обработените данни за суицидни действия в област Силистра за **2023г:**

1. Общият брой лица, при които са регистрирани суицидни действия в област Силистра през 2023г е **41**. Това е със **7 случая** по-малко в сравнение с предходната 2022г. и **26 случая** по-малко в сравнение с 2014г., когато е регистриран най-голям брой суицидни действия за десетгодишен период.

2. Съотношението лица под 18г., предприели суицидни действия към лица над 18г., предприели суицидни действия е **1:7**.

3. **17%** от всички регистрирани суицидни опити за 2023г. са завършили с фатален край.

4. През целия разглеждан 10-годишен период е налице тенденция за по-висок суициден риск при лицата от женски пол.
5. Най-висок суициден риск е регистриран при лицата от групата на безработните – **29%**.
6. Най-честият способ за суициден опит сред лицата в област Силистра за всички години е **отравяне с медикаменти**.
7. Най-висок процент смъртност е регистриран при лицата, избрали като способ за самоубийство обесването. През 2023 г. те съставляват **70 %** от всички завършили с летален изход суицидни опити.
8. Основните водещи причини за суицидни действия в област Силистра са: **психотичен фактор или психично разстройство, конфликти със съпруг/а, конфликти с деца, финансови проблеми, загуба на близък човек.**

Дирекция „Медицински дейности“

РЗИ-Силистра